

Energi- og miljøkomiteen

energi-miljoe@stortinget.no

14. oktober 2022

Høring: Statsbudsjettet 2023 energi- og miljøkomiteen – innspill fra Distriktsenergi

Regjeringen har i lengre tid, sist i Olje- og energiministerens redegjørelse 19. september presisert at det på lang sikt er bare tre tiltak som virkelig monner for å bedre situasjonen i den norske kraftforsyningen – mer kraft, mer nett og mer effektiv bruk av energien vår. Dette er tiltak som bereder grunnen for en grønn reindustrialisering av Norge og er førende for regjeringens energipolitikk. Dette burde, slik vi ser det, også vært førende for regjeringens budsjett på fornybarområdet.

Vi har likevel forståelse for at det er krevende tider og at alle inklusive fornybarbransjen må bidra inn til fellesskapet i krevende tider. Men det vi ikke ønsker oss, er et samlet budsjett der en risikerer å spenne bein på en særs viktig utvikling i retning av mer fornybar kraft. Kraft vi trenger av hensyn til miljø, men også av hensyn til den framtidige kraftbalansen og derigjennom for å sikre lavere priser enn hva som ellers vil være tilfelle.

Utjevning av overføringstariffer

De store kraftprisforskjellene har medført store utgifter for nettselskapene i forbindelse med innkjøp av tap, og dermed også en økende forskjell i nettleie mellom landets nettkunder. Dette har regjeringen kommet med tiltak mot gjennom at Statnett skal utbetale deler av sine flaskehalsinntekter til disse nettselskapene for å redusere økningen av nettleien. Dette er bra og synliggjør behovet for at vi har en permanent utjevningsordning i Norge, slik flere av partiene på Stortinget har tatt til orde for i lengre tid. Dette har regjeringen respondert på gjennom å sette på dagsorden en utjevning av nettleien i Norge inn i Hurdalserklæringen. Det er satt av 20 millioner i statsbudsjettet, som tatt i betraktning de rådende forhold er til å leve med.

Men nå forventer vi en varig ordning med en reell utjevningseffekt. I den anledning mener vi det er best med en brukerfinansiert ordning, for eksempel på lik linje med elavgiften.

Økte budsjetter for OED og NVE for raskere konsesjonsbehandling

Vi stiller oss bak forslaget om å øke saksbehandlingsskapiteten både i OED og NVE. Den enkleste måten å redusere tiden det tar og konsesjonsbehandle nett og fornybarprosjekter er å sikre at saken ikke ligger og venter på at ansatte i forvaltningen tar i saken. Den tiden bør med dette være forbi.

Strømstøtteordningen

Vi stiller oss bak strømstøtteordningen til landets husholdninger og i all hovedsak til utformingen av denne, som har en praktisk tilnærming som også er forutsigbar og mulig å forstå. Vi vil likevel bemerke at det kan være på tide å se på sider av denne etter såpass lang tid, og at man så kjapt som

mulig rydder opp i at det er kunder med fastprisavtaler under innslagspunktet for ordningen som får betalt for å bruke strøm. Det undergraver ordningen og det medfører sløsing av energi.

Skattepakken presentert for bransjen med økt grunnrente og innføringen av et høyprisbidrag

En permanent økning av skattetrykket vil sette en stopper for utbygging av mange kraftprosjekter. Resultatet blir at underskuddet på fornybar kraft vil vare lenger, og det tar lengre tid før kraftmarkedet er tilbake i balanse og normaliseres. Det er gitt ulike signaler om hvorvidt skatteendringene er ment å være permanente eller ikke. Vi oppfordrer sterkt til at man informerer om den planlagte varigheten til skatteskjerpelsen og da især hva som er tenkt rundt høyprisbidraget. I motsatt fall fremstår de foreslåtte endringene fort som permanente og investeringsbeslutningene eller mangel på disse vil avgjøres deretter.

Det samlede skattetrykket er høyere enn for olje og gassnæringen med henholdsvis 90 % marginalsatt på vannkraften og 78 % på fossil produksjon. Høyprisbidraget fra kraftpriser over 70 øre/kWh per time, uten at kraftprisavhengige kostnader slik som leie av fallretter og innmating av kraft hensyntas, medfører en marginalsatt på enkelte prosjekter langt over 90 %. I realiteten er det innført en makspris for inntekter fra kraftproduksjon på 70 øre/ kWh, slik at enhver markedspris utover dette ikke gir intensiv til å produsere mer, eller flytte produksjon til perioder med stor knapphet og følgelig høyere markedspris. Vi er også urolige for virkningene for markedet som Statnett og Nord Pool administrerer gjennom regulerkraft eller intraday-markedet for å sikre momentan balanse mellom tilbud og etterspørsel for å holde riktig frekvens på nettet.

Vi finner det også viktig å påpeke at ikke alle kraftprodusenter har hatt et like innbringende år. Produsenter nord for Dovre har hatt en markedspris hittil i år på ca. 25 øre/ kWh, mens tilsvarende pris i området Kristiansand er om lag 225 øre/ kWh, altså 10-gangen i forskjell.

Våre konkrete innspill til de ulike endringene er følgende:

Økning i grunnrenteskatt fra 37 til 45 %

- Økt skattetrykk reduserer investeringsinsentivene i vannkraften, da de fremtidige resultatbidragene reduseres.
- For å redusere skadevirkningene burde også kostnadene til leie av fallrettigheter kunne fradragføres i grunnlaget for grunnrenteskatt. Det er kommunisert at kraftselskapene eier fallrettighetene til kraftverk som betaler grunnrenteskatt. Dette stemmer ikke, en økende grunnrenteskatt og manglende fradragrett for leie av fallrettigheter er en stor risikofaktor i utbygging av nye vannkraftprosjekter.
- Det må igjen innføres en friinntekt som sikres at normalavkastning beskattes ordinært og ikke som superprofitt.

Høyprisbidrag når kraftprisen overstiger 70 øre

- Dette innebærer en marginalsatt som på papiret er på 90 %. Manglende fradrag for kraftprisavhengige kostnader til innmating og falleie kan imidlertid innebære en marginalsatt på langt over 90 %.
- Redusert beredskap da kraftsystemet er avhengig av effektkjøring i større grad med utfasingen av fossil produksjon. Det lønner seg ikke å rigge vannkraftprosjekter som baserer seg på å produsere mye med høye priser når det er behov for det, men derimot levere energi over tid og da aller helst opp mot 70 øre og ikke over.
- Vannverdien reduseres gjennom at produsentene får signal om å kjøre inn mot 70 øre og ikke over. Det betyr at vannet ikke vil bli optimalt utnyttet gjennom året, slik systemet er i dag.

Varighet:

- Det må defineres en varighet som presiserer at skatteskjerpelsene er midlertidige.

Ikrafttredelsestidspunkt tilbakevirkende fra 1. januar 2022 for økt grunnrenteskatt:

- Manglende forutsigbarhet i statlig regelverk blir en trussel for investeringer i viktige fornybarhetsprosjekter både ved at staten inndrar midler som allerede er opptjent og tilført i nyinvesteringer, samt at finansiering fordyres ved uforutsigbare rammevilkår.
- Konsekvensene av innføring av Høyprisbidraget synes lite diskutert og bør ses nærmere på før dette eventuelt innføres.

Regjeringens skattepakke innebærer også en betydelig overføring av selskapenes midler fra kommunene og fylkeskommunene til Staten. Selskapenes overskudd blir barberte/ svært reduserte gjennom økte skatter som tilfaller staten, og mulighetene for selskapene til å betale ut utbytte til eierne reduseres deretter. Likviditet som selskapene naturlig kunne ha bidratt med til videre utvikling som aktive aktører i det grønne skiftet er planlagt inndratt.

Vi gjentar også behovet for mer nett som utjevner forskjellene mellom de ulike prisområdene og utnytter landets kraftressurser bedre.

Regjeringens skattepakke griper rett inn i prisdannelsen i kraftmarkedet, i vannverdien og i magasindisponeringen. Ønsker regjeringen lavere strømpriser er medisinen mere kraft på tilbudssiden, ikke et skatteregime som ødelegger for dette.

Vennlig hilsen for

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Knut Lockert".

Knut Lockert

daglig leder